

Forollhogna villreinområde

Villreinjakten 2006

Oppsynsrapport

Storya lørdag 2. september 2006: Sånn kan det gå når blod og adrenalin bruser.

Foto: Jon Horten

FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

VILLREINJAKTEN 2006

OPPSYNSRAPPORT

OMRÅDEBESKRIVELSE

Forollhogna villreinområde hadde dette året et tellende areal på 1.838.681 dekar. Området ligger i fylkene Sør-Trøndelag og Hedmark og består nå totalt av 20 villreinvald i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset etter at 18 terreng i Tynset og Rennebu gikk sammen til et vald i 1999.

Av totalarealet er 864.500 dekar (47 %) statsallmenning og 974.181 dekar (53%) privatområde.

Villreinstammen var vinteren 2005/2006 på ca. 1.570 dyr, noe som førte til at totalkvoten også dette året ble fastsatt til 300 dyr.

GENERELLE FORHOLD

Fellingskvoten 2006 var som ovenfor beskrevet kun på 300 dyr, det samme som forrige år, en reduksjon fra 750 i 2002. Fordelingen var på 50 % kalv, 30 % simle, 20 % liten bukk (inntil 3 takker i hver gevirstang) og 10 % stor bukk. Kvoten gav et minsteareal på 6.130 dekar pr. dyr.

Villreinoppsynet ble utført av 3 faste fjelloppsyn og 10 "faste" deltidsoppsyn. I tillegg er SNO etablert i området med 2 stillinger. Av disse deltok en i fire dager under villreinjakta 2006.

Samtlige oppsyn hadde begrenset politimyndighet. Politimyndigheten ble gitt i 2006 for en 2-årsperiode, d.v.s. til og med 2007.

Forut for jakten var det en felles samling på Kongsvoll for samtlige oppsyn i Forollhogna, Knutshø og Snøhetta villreinområder. Det deltok også representanter fra lokale lensmannskontor, fra SNO og fra de tre berørte politidistrikter. Forelesere var Nils R. Duna fra Nord-Trøndelag politidistrikt og Arne Øiamo fra Sør-Trøndelag politidistrikt. En meget vellykket samling og gjennomgang forut for jakten 2006.

Deltagelsen fra lensmannskontorene i det praktiske oppsynet ble imidlertid begrenset også denne høsten. Ulike forhold førte til at bare Tynset lensmannskontor deltok.

Avlønningen av oppsynet skjer ved betaling pr. time utført tjeneste samt godtgjørelse for bruk av bil. Arbeidsgiverne til de faste fjelloppsyn får refundert faktiske utgifter minus refusjon gjennom fjelloven.

Oppsynstjenesten 2006 ble ledet av Terje Borgos, som var budsjett og rapportansvarlig, i samarbeid med Jon Horten, Frode Aalbu og Trond Are Berge. Samarbeidet besto i at hver av disse hadde hovedansvaret for utkommandering av oppsynspersonell og den daglige betjening av villreintelefonen hver sin uke.

Oppsynstjenesten er ellers bygd opp omkring et eget lukket sambandsnett med en basestasjon plassert sentralt i området. Radioene som blir benyttet, har i tillegg til de egne oppsynskanalene innlagt jaktradiokanalene til NJFF samt politiets redningskanal. For å kunne oppnå gjensidig kontakt med jegerne lytter oppsynet fast på jaktradiokanal nr. 1 - frekvens 143.900.

VILLREINJAKTEN 2006

Av totalkvoten på 300 dyr ble det skutt 272 dyr, som gir en fellingsprosent på 90,7 % (85,7 % i 2005).

Disse fordeler seg mellom de ulike kommuner som følger:

Rennebu - 4 dyr = 100 %. Midtre Gauldal - 76 dyr = 90,5 %. Holtålen - 51 dyr = 88 %.
Os - 31 dyr = 88,6 % Tolga - 37 dyr = 100 %. Tynset - 64 dyr = 87,7 %.

I tilknytning til fellingstallene vil en få bemerke at enkelte rettighetshavere og kommunale myndigheter også dette året er svært seine med å rapportere inn resultatet. Først etter å ha purret ble tallene noenlunde klare de siste dagene av oktober.

Totalt har 13 oppsyn utført oppsynstjeneste under jakten 2006.

Oppsynstjenesten 2006 omfatter til sammen 58 dager (68 i -05) i fjellet. Reduksjonen var et resultat av meget liten jegertetthet (kvote på 300 dyr) og oversiktelige forhold i villrein fjellet. I tillegg kommer 3 oppsynsdager utført av Tynset lensmannskontor.

Fellingen av reinen dette året ble spredd over hele jakttiden. Reinen var spredd over sentrale deler av området første dag. Etter dette var reinen i all hovedsak i sør og østområdene de første dagene. Var på noen korte turer nord for fylkesgrensa, men trakk sørover igjen og ble stående der store deler av jakten.

Fellingsprosentene viser da også at samtlige områder via sine jaktavtaler har hatt god uttelling i og med at fellingsprosenten ble på 90,7 %.

Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 1997 – 2006

År.	1997	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04	-05	-06
Dager	73	82	81	85	91	87	59	64	68	62

Under utøvelsen av oppsynet er det registrert en del forhold som det kan være av interesse å se litt nærmere på.

Når det gjelder skadde dyr, har en sortert ut skader som ikke kan settes i forbindelse med jaktutøvelsen. Det er i 2006 registrert 1 (3 i -05) skadeskutte dyr. Dette ble rapportert inn av den uheldige jegeren og viser hvor god moral jegerstanden i Forolhogna har.

Det ene registrerte skadeskutte dyret gir en skadeskytingsprosent på 0,3 %. Tabellen nedenfor viser utviklingen siden 1997, og en ser at det har vært en gledelig utvikling. Etter en nedgang i 97 og 98, en liten økning i 99 og 2000, en ny nedgang fram til 2004, en liten økning i 2005 før tallet i 2006 ble historisk lavt, 0,3 %.

Oversikt over skadde dyr / skadeskytingsprosent 1997 – 2006

År.	1997	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04	-05	-06
Skadde dyr.	7	9	12	15	10	6	3	2	3	1
%	1,3	1,3	1,6	2,1	1,4	0,9	0,8	0,5	1	0,3

Ut over dette kjenner en ikke til andre alvorlige skader på dyr. Det er imidlertid også dette året observert dyr med mindre skader etter brunstkamper. Oppsynet har også vært ute og skilt bukker som hang sammen etter gevirene.

Fordeling av de skadeskutte dyrene i perioden 1997 - 2006

	Stor bukk.	Liten bukk.	Simle.	Kalv.
1997	1 stk 1,8 %	1 stk 0,9 %	2 stk 1,2 %	3 stk 1,4 %
-98	0	2 " 1,5 %	2 " 1,0 %	5 " 1,9 %
-99	4 " 5,3 %	1 " 0,7 %	2 " 0,9 %	5 " 1,7 %
2000	6 " 8,2 %	1 " 0,7 %	4 " 1,8 %	4 " 1,4 %
2001	2 " 2,8 %	0 "	5 " 2,3 %	3 " 1,1 %
2002	0	1 " 0,7 %	2 " 1,0 %	3 " 1,1 %
2003		1 " 0,9 %	1 " 5,6 %	1 " 0,6 %
2004	2 " 3,6 %			
2005			2 " 3,3 %	1 " 0,7 %
2006				1 " 0,7 %

Oversikten må sees i sammenheng med den sterkt reduserte kvoten i 2006. Det er klart at dette forhold virker inn på fordelingen av skadeskytingen for de ulike dyregrupper. Jegerpresset denne høsten var minimalt, og det var forventet at dette ville medføre god jaktutøvelse. Værforholdene mens reinen var i nordområdene var heller ikke så vanskelige som de ofte er med survær og skodde. Dette er faktorer som virker inn på jaktutøvelsen. Det er imidlertid ingen ting i rapportene fra det enkelte oppsyn som tyder på at jakten ikke har blitt utført på en eksemplarisk måte.

Rapporter og anmeldelser

Det er i løpet av jakten registrert svært få forhold som oppsynet har grepet inn i. Dette dreier seg kun om forhold som er oppgjort på stedet

Det er ikke levert inn noen rapporter til politiet i 2006.

De sakene som er oppgjort på stedet omhandler uregelmessighet med kontrollkort, tvilsom skyting og bomskudd / ettersøk, totalt 4 tilfeller.

Oversikt over antall anmeldelser i perioden 1997 – 2006

År. 1997	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06
Ant. 3	0	2	7	2	3	1	0	0	0

Oversikt over antall kontrollerte jegere 1997 – 2006

År	1997	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06
Ant.	215	282	296	281	284	267	64	134	131	91
%	33	38	35	35	35	36	16	34	44	30

Oversikten viser utviklingen de siste 10 årene. For 2003 og 2004 må en ta med i vurderingen totalkvoten på bare 400 dyr og i 2005 og 2006 bare 300 dyr. Erfaringene etter disse årene er at det er svært liten jegerkonsentrasjon og at dette virker inn på mulighetene til å kontrollere de som er ute på jakt (sprer seg ut i området).

Det er imidlertid ingen ting som tyder på at en ikke har kommet over de forhold som har oppstått under jakten 2006. Det er registrert en nedgang i prosent skadde dyr, og oppsynet har ikke fått tilbakemeldinger som tyder på at det har oppstått forhold som en ikke har vært kjent med. Det synes derfor riktig å konkludere med at oppsynet er gjennomført på en forsvarlig måte.

Kommentarer fra det enkelte oppsyn

Det er innkommet få kommentarer dette året, og de som er kommet er positive til jakten og jaktutøvelsen. Det påpekes fortsatt at pålegget om treningsskudd har virket positivt, at jegerne viser fin oppførsel og tar hensyn til hverandre, og at nye jegere med jegerprøve opptrer korrekt (jegerprøven er av det mest positive som har skjedd).

Det pekes imidlertid samtidig på at tildelingsmøtene i de ulike bygder bør benyttes aktivt til å fokusere på jegeroppptreden og andre forhold som berører jakten. Disse møtene gir en unik mulighet til å få gitt alle jegere nødvendig informasjon (årsaker til skadeskytinger, hva som kreves av dokumentasjon under jakten m.m.). Også dette året benyttet oppsynsledelsen villreintelefonen for å få gitt en del kommentarer om hva som kreves under utøvelsen av jakten.

Det pekes også på at enkelte jegere ikke utnytter alle muligheter til å jakte når dyrene er på tilgjengelig terreng når dyrene står langt fra bilveg. Mer "aktive" jegere i så måte ville hevet fellingsprosenten noe. Videre bør det fra villreinområde og rettighetshavernes side fokuseres på innskyting med riktig ammunisjon og trening i avstandsbedømmelse i felt. Praktiske opplegg med skyting med ammunisjon med ulik ladning kan være nyttig. Likeså treningsskytinger med ukjent avstand.

”Konklusjon på jakta 2006: Rolige dyr – få jegere ute samtidig – og pen jegeroppreden gjennom hele jakten”.

”Fortsatt merkbart mindre brunstaktivitet i flokkene”.

”En smidig håndtering av overgangsavtalene har bidratt til et godt jaktutbytte for fjellstyrenes jegere i Midtre Gauldal kommune”.

Litt "refs" gis også, og det påpekes at rettighetshaverne må skjerpe seg og gi jegerne klar beskjed om at jaktkort og jegerkontrakt skal underskrives før jakt, og at alle dokumenter må være med under utøvelsen av jakten.

Villreintelefonen

Også denne høsten ble Villreintelefonen for Forollhogna drevet av villreinområdet v. oppsynsledelsen. Det etableres et korttidsabonnement med PersonSvar i regi av Telenor. Vakthavende oppsynsleder la inn opplysninger om reinens bevegelser etter samme mønster som tidligere. Det aktuelle telefonnummer ble bekjentgjort før jaktens begynnelse. Etter det en kjenner til fungerte opplegget meget godt, noe som villreinrådets hjemmeside også bidrar til.

Målsetningen var at villreinområdet ikke skulle ha utgifter knyttet opp til denne tjenesten.

Resultatet for 2006 viser at Villreintelefonen har gitt et overskudd på ca. kr. 12.000,-.

Beløpet må sees i sammenheng med årets reduserte kvote. Overskuddet er fortsatt overraskende høyt og viser at dette er en tjeneste som jegerne bruker og setter pris på.

I tillegg har villreinområdet fått refundert ca. kr. 8.500,- som Telenor feilaktig har fakturert villreinområdet for i løpet av siste kvartal 2005 og 2 første kvartal 2006.

Fra oppsynsledelsen er det et klart råd til villreinområdet om at dette opplegget må følges også kommende år. Oppsynsledelsen vil også påpeke at de vil etterstrebe å gi så gode og riktige opplysninger som overhode mulig for å "gi noe tilbake" for de midlene som tjenesten gir villreinområdet.

Det synes også riktig at midler som kommer inn via denne tjenesten øremerkes videre utbygging av sambandet i villreinområdet.

Konklusjon

Jakten 2006 er over, og vi i Forollhogna Villreinområde kan glede oss over nok et år med en positiv og god jaktutøvelse. Skadeskytingsprosenten gikk ned også denne høsten og ligger derfor fortsatt på et historisk lavt nivå.

Det oppsto i tillegg kun fire forhold som ble oppgjort på stedet under årets jakt. Det er også riktig pånytt å minne om den spesielle lave kvoten dette året. Alle tall som framkommer i denne rapporten må sees i sammenheng med kvotens størrelse og ikke sammenlignes direkte med foregående år.

Rettighetshavere skal ha ros for å legge forholdene godt til rette for jegerne ved sine overgangsavtaler. Jegerne skal ha ros for å ha fulgt de pålegg (skrevne og uskrevne) som må følges for å gjennomføre en god villreinjakt.

Jaktoppsynet skal også ha ros for vel utført tjeneste i fjellet under de forskjellige værforhold.

Dette året er 30 % av jegerne kontrollerte av oppsynet. Dette er betydelig lavere enn foregående år, noe som er et resultat av meget lite jegere i fjellet. Ved økte kvoter kommende år vil trolig jegertettheten øke, noe som i praksis vil føre til økt antall og høyere prosent kontrollerte jegere. Det vil være forholdene det enkelte år som avgjør mengden kontroller.

Årets utgifter til oppsyn ligger klart under foregående års utgifter selv om de har økt noe i forhold til 2005. Igjen må dette sees i sammenheng med årets kvote.

Målsettingen vil også i framtiden være å holde oppsynsutgiftene nede på et lavt og forsvarlig nivå. Muligheten til å bruke et beløp i størrelsesorden tidligere år bør imidlertid være til stede, særlig i år der reinen går spredd over store områder.

Også dette året var det planlagt å ha oppsyn ute under kalvingsperioden. Våren kom med føresfall som satte en effektiv stopper for denne aktiviteten

Behovet for oppsyn vil variere fra år til år. Oppsyn i kalvingsperioden vil også i framtiden være en prioritert oppgave for villreinsoppsynet.

Det var også planlagt å følge dyrene de første dagene etter jakten. Dels for å se om det var skadde dyr i flokkene, dels for å kunne gripe inn dersom det oppsto problemer i forbindelse med brunstkamper. Dette oppsynet ble også noe redusert på grunn av inntrykket en hadde etter det ordinære oppsynet. Strukturtellingen ble imidlertid gjennomført og det ble ikke observert skadde dyr i denne forbindelse.

Rovdyrproblematikk

Det er riktig å nevne at det gjennom vinteren 2006 er registrert betydelige færre spor etter jerv i området. Dette kan tyde på at tisper som ble tatt ut våren 2005 var "magneten" som trakk andre dyr til området. Det er imidlertid fortsatt aktivitet av jerv i området, noe rapporter og sporinger vitner om.

Tidligere år har Forollhognaområdet vært sett på som en enhet i forbindelse med lisensjakten på jerv. Siste vinter var det de ulike rovviltneimnder som hadde "styringen" med lisensjakten og en opplevde da at Forollhognaområdet ble delt. I områdene på sørsiden av fylkesgrensen (region 5) var det jervejakt mens det på nordsiden av fylkesgrensen (region 6) ikke var jakt. Dette virker lite gjennomtenkt. Det hele forsterker seg når en nå ser på forvaltningsplanene for de to regionene. Innen region 5 (sør for fylkesgrensa) er det ingen målsetting om jerveetablering og det skal det fortsatt være lisensjakt mens det i region 6 (nord for fylkesgrensa) skal være en årlig yngling og heller ingen lisensjakt. Det henger ikke på greip at et så lite fjellområde som Forollhognaområdet skal være delt slik som det nå legges opp til. En slik strategi er bare med på å bryte ned forståelsen for rovdyrpolitikken. De berørte rovviltneimndene må sette seg sammen og bli enig om en felles målsetting for Forollhognaområdet.

Tamreinovergang

Siste vinter var det igjen mye tamrein som kom inn i de østre deler av villreinområdet. Dyrene kom inn i området på strekningen mellom Glåmos og Nesvolden og totalt dreide det seg om mellom 200 og 300 dyr. Dyrene ble hentet tilbake puljevis. En må kunne si at det var flaks som gjorde at dyrene ikke trakk over Hersja og videre vestover fjellene nord for Øyungen.

Avtalen fra 2005 om at oppsynet kunne avlive tamrein under jakta ble videreført i 2006, men det ble ikke skutt tamrein dette året. I ettertid har en imidlertid fått overlevert bilder av 2 tamrein tatt av naturfotografer under brunsten. Dette viser at det fortsatt er tamrein i området, tamrein som en må forsøke å få tatt ut.

Problemet med overgang av tamrein er fulgt opp i møter med reindriften, NSB, fylkesmann, berørte kommuner og bondeorganisasjoner sommeren 2006.

Det er full enighet om at det må gjøres noe med det gamle sperregjerdet som gikk langs jernbanen for å forhindre overgangen. Foreløpig blir imidlertid fokus satt på å gjerde langs jernbanen gjennom "Sibirien" for å unngå massakre av tamrein som vinteren 2006.

Sluttord

Forsidebildet til denne oppsynsrapporten viser to villreinbukker som har satt seg fast i geviene til hverandre. Lar disse to bukker stå som et tegn på at andelen storbukk i stammen igjen er på rett veg, noe som også strukturtellingen høsten 2006 viser. Andelen er imidlertid fortsatt under nivået som bestandsplanen beskriver og arbeidet med å bygge opp andelen storbukk må fortsette. Vinterbestanden bør nærme seg målsettingen nå og da skulle grunnlag for gjenoppbygging av storbukken være det beste i årene som kommer.

Røros, 15.11.2006

Terje Borgos,
ansvarlig oppsynsleder